

IVANA HAVRANOVÁ



**BOLA  
MNIŠKA**

MARENČIN PT





**bola mniška**



**IVANA HAVRANOVÁ**  
**bola mniška**

**MARENČIN PT**

© Ivana Havranová, 2019  
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2019  
Jelenia 6, 811 05 Bratislava  
marencin@marencin.sk www.marencin.sk  
Cover © Marenčin Media, 2019  
Design © Marta Blehová, 2019  
817. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0413-8 (viaz.)  
ISBN 978-80-569-0414-5 (ePDF)  
ISBN 978-80-569-0415-2 (ePub)

Nikdy si ani len nepomyslela, že ak sa jej splní veľký sen a stane sa mníškou, jedného dňa z kláštora odíde. Po rokoch života v malej izbičke s posteľou a skriňou, s Ježišom a jeho matkou na stene, po ustavičných modlitbách so sklonenou hlavou jej srdce obsadil cit menom láska a tá sa stala veľkým dôvodom na zmenu života.

Mila, žena pobožná a oddaná Bohu, sa deň čo deň vyberala do ulíc, aby ľudí utekajúcich po chodníkoch oboznamovala s poslaním Božím a snažila sa ich priviesť na cestu dobra. Hoci láska k Bohu z jej duše nevyprchala, láska k mužovi Milu donútila zobliecť mníšsky habit a vybrať sa do sveta svetiel, hudby, dobrých a zlých skutkov.

Bože, čo to bolo zač, ten človek! Že som sa vzdala všetkého pohľadzajúceho moju dušu! vravievala si a nechcela ani len spomenúť jeho meno: Vyslanec Satana. Odviedol ma, vytrhol z milujúceho náručia svätých, hodil medzi vlkov. A tak som túžila po kláštore!

Po niekoľkých tvrdých mesiacoch milovaného Ondreja jej srdce opustilo a nechcela s ním už nikdy nič mať. Zavesil sa na jej dušu, zavesil sa na jej pracovitosť. A jedného dňa zistila, že chlapa stravuje, perie mu, žehlí a za odmenu počúva iba samé výčitky. Nuž... Niežeby ju niekedy udrel, to nie! Napokon... Milina mocná dlaň by ranu určite vrátila. Vrtal sa však v jej minulosti, posmieval sa, vyškieral, že má doma mníšku, a preto musí naháňať cudzie ženy. A okrem toho, nikdy mu



nič nechutilo. Guláš málo slaný, segedín málo štiplavý, držková bez chuti. Na takýto život Milu nikto nepripravil. Doma sa o jej budúcnosť starali pramálo, v kláštore dievča učili celkom iným veciam. Bohu variť nemusela. A jedlá, ktoré vychádzali z kláštornej kuchyne, nemali za cieľ povzbudiť v služobníkach božích gurmánstvo. Potrebovali jemne zasýtiť, no nezaťažiť. Aby sa energia tela nespotrebovala na trávenie.

Keď chlapa vyhodila z domu, bývali už v dvojizbovom byte. Ondrej, neporiadny muž, našťastie nemal s Milou trvalé bydlisko na rovnakej adrese, nuž mu žena nemusela hľadať náhradné bývanie. Vymenila na dverách zámky a bolo po probléme. Poznal ju a radšej ustúpil. Vedel, že od jemnej duše má ďaleko. Veď celú mladosť pásala kravy, dojila mocnými rukami a starala sa o hospodárstvo. Silná, výbušná, bez kúska zľutovania. Ak niekedy skrotla, tak iba pri pomyslení na Boha.

Mal si sa prihlásiť na túto adresu, ty hlupák, vrela so škodoradostným smiechom, akoby ani nikdy nebola mníškou a Ondrej vedel, že má pravdu. Lenže... Komu by napadlo, že ho vykopne? Svätica, čo má vydržať všetko! A zvlášť maniere svojho muža. Keď zostala sama, svet mesta začal Milu vábiť ako lipové kvety včelu. Najskôr si kúpila zopár šminiek, pekných šiat, dve sukne, nejaké tri blúzky a nohavice. Po prvý raz v živote mala na sebe modré texasky. Obtiahnuté, úzke... Mocne objali boky, zadok... Stála pred zrkadlom, obzerala si vlastnú postavu a tešila sa: Vyzerám celkom inak, ako keď som pásavala kravy! Vyzerám ako zachovalá tridsiatnička, vrela a nepočula vlastné slová. V rádiu vyhrávala dychová hudba, ešte stále nepoznala kapely ani spevákov. Pozerajúc na ženu pred sebou, pociťovala veľkú radosť a tešila sa na celkom iný život: Samota medzi ľuďmi nezaškodí! Aspoň spoznám samú seba, vrela

nahlas, aby prekričala muziku a v izbe štyri krát štyri metre štvorcové sa pustila tancovať.

Keď na nevelké mestečko sadal súmrak a vtáky si rýchlo hľadali čo najvhodnejší konár na prenocovanie, jemne si namaľovala oči a vyšla z bytu na ulicu. Autá lietali po asfaltových cestách, trúbili, uhýbali cyklistom, teplý letný večer vyzliekal ľudí zo svetrov. Ten svoj si uviazala ako ostatní na boky a vykročila do centra, aby si poriadne obzrela všetkých, čo vedia žiť. Aby sa nadýchala vzduchu a vône osobnej slobody. S dlhými čiernymi vlasmi ženy sa pohrával jemný vietor, sem-tam nimi prekryl oči. Nevedela sa vynačudovať. Za spoločného života s Ondrejom nebola podvečer vonku ani jediný raz. Držal ju v byte ako kanárika, čo namiesto vyspevovania musí variť, prať a počúvať, čo všetko sa udialo v robote. Ako sa zle orie, ako nič poriadne nerastie, ako sa nikto nestará o družstevné kravy a tie majú od výkalov celé zadky.

Pred sebou zazrela malé espreso s jediným voľným stolíkom a dvoma stoličkami. Pridala do kroku, aby miesto niekto neobsadil. Potom si pohodlne sadla, natiahla nohy do ulice a čakala na čašníčku alebo čašníka.

Dáte si? objavila sa takmer hneď.

Bylinkový čaj, povedala usmievajúc sa, ale vzápätí sa zháčila: Alebo viete čo? Prineste mi jedno cinzano! Červené!

Cinzano? No teda... Neviem, či máme! To nikto nepije, nechápala mladá kelnerka a čakala, či Mila nezmení objednávku.

Tak sa pozrite. A ak nemáte, potom niečo sladké. Aby to však nebolo plné alkoholu, vysvetlila a zamestnankyňa podniku pozerala na zákazníčku ako na Marťana. Takto s ňou ešte nikto nerozprával. Ako z praveku.

Okej, pozriem sa, povedala a odišla rýchlejšie, ako prišla. Mila pokrútila hlavou a uvedomila si, že počas rokov, ktoré prežila v kláštore, život za jeho múrmi frčal ani japonský vlak a ona z neho nezachytila celkom nič. A už to nikdy nedobehnem! Naveky budem buranka, čo sa nevyzná! fňukala...

Oproti žene kráčal muž, mohol mať okolo päťdesiat rokov. Vyholená hlava, tričko s obrázkom silnej motorky, úzke texasky, topánky na boso.

Pani Milka? Dobrý večer, pozdravil zdvorilo a Milou prešiel mráz. Veď muža nepoznala! Ako sa jej môže prihovárať?

Dobrý večer, povedala odmerane a muž pokračoval: Ma nepoznáte? Som syn starej pani, o ktorú sa chodíte starať! Ja viem, vždy sa rozprávate iba s manželkou, no ja vás poznám! usmial sa.

Ahá! Tak potom pravdaže! Ste na prechádzke? Je pekný večer, zmohla sa na posun konverzácie, no zvieralo jej hrdlo.

Ale nie, mám ešte pracovné stretnutie, ale som vybehol z domu len tak, narýchlo, odvetil, pozrel na hodiny a Mila si všimla, že sú celkom iné, ako mávajú bežní ľudia. Svetielkovali... Všimol si to. Strčil Mile hodinky celkom do tváre a vysvetlil, že ukazujú počet krokov, spálených kalórií, pulz, upozorňujú na pitný režim, ohlasujú správy z mobilu...

Sú ako sekretárka, nie? ozvala sa, aby prerušila vystatovača. Už sa jej nechcelo počúvať, čo všetko dokážu jedny hodiny. Sú predsa na to, aby ukazovali čas: Ešte keby varili a upratovali, však? usmiala sa a pán pochopil.

Nuž... Máte pravdu. Tak ja už pôjdem, pekný večer, pani Milka! a odkráčal. Mila za ním pozerala, a keď jej čašníčka pri-niesla širokú čašu na dlhej stopke a oznámila, že cinzano predsa len našli, takmer sa zľakla. Pozrela na obsah a spomenula si

na začínajúcu mladosť, keď v dedinskej krčme spolu s kamarátkou Viktorkou popíjali rovnaký trúnok a zaplatil ho traktorista Jano. Šiel po Viktorke tak viditeľne, až sa mu všetci smiali a dievčatám sa všelijako zaliečal. Vypili každá tri a kamarátka s Milou domov neodišla. Zostala s Janom v stodole a vrátila sa až ráno, rovno do školy. Vtedy boli deviatačky.

Najskôr do sladkého alkoholu namočila jazyk, potom si odchlipla. Chutil ako lízadlo vymáčané vo vodke. A voňal priam kvetinovo. Trúnok Mile jemne rozjasnil tvár, stratila tak nános starnúcej ženy.

S Ondrejom to bolo ťažké. Ešte zopár týždňov po tom, ako začali spolu žiť, sekal dobrotu, no čoskoro sa z neho vykľul rohatý. Z roboty prichádzal večer, smrdel pivom a borovičkou, bolelo ho celé telo, napokon, na bolesti chrbta a kĺbov sa sťažujú traktoristi celého sveta. Tento však potom Milu používal ako prostriedok na odreagovanie sa. Útočil denne a takmer už od vchodových dverí a žena, čo ako sa usilovala, muža nepotešila. Poznala chlapov, vyrastala s bratom, čo sa spíjal a ženu potom naháňal vidlami po zahnojenom dvore. No ak pre lásku k Ondrejovi urobila taký krok, aký urobila, keď vystúpila z kláštora a lásku k človeku uprednostnila pred láskou k Bohu, očakávala, že si ju bude za to vážiť. Opak bol však pravdou. Vysmieval sa jej, nadával... Alkohol mali aj doma, to áno, mohla si hrknúť tiež, možno by hrubosti znášala lepšie. Mila si však z neho nikdy ani neoblizla. Pitia sa bála ako samotného Satana.

Sediac na terase a opatrne máčajúc jazyk v sladkom nápoji, pozerala, ako popri nej prechádzali zamilované dvojice, držiac sa za ruky. Odrazu jej prišlo svojho života ľúto. Nečakala, že sa uberie takýmto smerom! Sužovala ju prázdnota v srdci, často myslela na sestry z kláštora a vycítila si, že opustila toľko

peknoty... Prežívala tam najkrajšie roky a nerozvážne podľahla citom, ktoré zostávajú s človekom do konca života iba zriedkavo.

Odpila si poriadny dúšok, chuť jemného alkoholu sa Mile páčila: Ba ktovie, či to majú aj vo fľašiach v obchodoch! By som si kúpila domov, premýšľala a trúnok už zamotával mladej žene myseľ. Keď čašníčka vyšla z kaviarne na terasu, zavolala ju: Nemáte prosím vás utopence? Nejako som vyhladla, povedala a vôbec si nevšimla, že kelnerka prevrátila očami.

Utopence? Preboha! To ani neviem, čo je. Môžem vám však urobiť toast so šunkou. Ak teda chcete, chytila sa Milinho hladu.

Toast? To zase ja neviem, čo je.

Dva chlebíky, medzi ktorými je šunka, syr a zelenina. Môžem vám to aj ohriať, pani.

Tak dobre. A utopence už v podnikoch nemávajú? nedala jej zvedavosť.

Možno v iných. V krčmách. Toto je espresso, viete? usmiala sa a nechápala, čo to má pred sebou zač. Nepoznala takýchto zákazníkov ani zákazníčky. Akoby prišli z minulého života a vôbec sa nevyznali. Zašla dnu pripraviť jedlo a dolovala v mysli, kde počula slovo utopenec. Do malého mesta prišla z malej dediny a spomenula si, že utopence tam mali na pulte v dedinskej krčme. Špekáčky naložené v nejakom náleve, cibuľa, feferónky... Áno. Aj otec to jedával. Kupoval si vždy dva kúsky a zajedal ich chlebom. Doma potom nevečeral a mama sa jedovala: Zase si na napchal utopencami? vrieskala na otca pod parou.

Mila bola v kaviarni po prvý raz v živote. Ako dieťa ju podniky nepriťahovali, nuž a potom, v kláštore... Svetské radovánky nepatrili k rehoľnému životu. Pocítila, že sa rýchlo potrebu-

jem dostať na toaletu. Avšak... Na nijakých dverách v dohľade nebolo slovo WC napísané! Keď zbadala čašníčku s tanierom plným toastu, potešila sa: Prosím vás a máte tu niekde tú miestnosť... No veď viete!

Akú miestnosť?

Čudovala sa a položila jedlo na stôl.

No miestnosť na potrebu, zapýrila sa Mila a sklopila oči.

Ahá! Toaletu! No pravdaže! Pôjdete dnu a potom vľavo. Ženské sú označené, to nájdete ľahko, odvetila a ponáhľala sa za ďalšími zákazníkmi. Mila vstala, zobrala si kabelku, jedlo a čašu, do polovičky naplnenú rubínovým alkoholom nechala na stole. Ponáhľala sa cez kaviareň, a keď konečne trafila, kam potrebovala, odľahlo jej. Sadla si na misu, laktami sa oprela o kolená. Po chvíľke vstala, stiahla za sebou vodu, umyla si ruky a vrátila sa nazad k svojmu stolu. No jedla nikde a nápoj vypitý. Vrátila sa teda dnu za čašníčkou.

Prosím vás, vy ste mi odniesli zo stola všetko, čo tam bolo?

Nie, pani! Ani som sa vášho stola nedotkla! Ale tuším, čo sa stalo. Zrejme šiel okolo nejaký bezdomovec, a keď nikoho nevidel... Viete, ako to chodí! Ukradol! Donesiem vám druhé? ponúkla sa ochotne.

Ukradol? A veď to je veľký hriech! Kradnúť! Hm... No nič, radšej zaplatím a pôjdem. Dosť ma to nahnevalo, povedala a nechápala, ako si môže niekto vziať, čo nie je jeho.

Prinesiem vám účet, počula od obsluhujúceho personálu a šla si sadnúť k svojmu stolu. Pozerajúc do malého parčíka oproti kaviarne zbadala sedieť na zemi muža, opretého o strom. Napchával sa Miliným zapečeným chlebom a vystrašene pozeral vôkol seba. Vyskočila a rozbehla sa za zlodejom. Keď stála nad ním, prišlo jej muža ľúto.

Ste hladný? Ukradli ste mi zo stola jedlo. To sa nehanbíte, pane? Viete, že kradnúť sa nesmie?

No... Viem! Ja však kradnem. A viete prečo? Lebo inak by som zdochol od hladu. Vy si vysedávate v kaviarňach, popíjate, napchávate sa dobrotami a ja nejem niekedy aj celý deň. To je nejaká spravodlivosť? Pani, há? vysypal zo seba.

A čo ja mám s tým, že nemáte na jedlo? Mohli ste si život zariadiť nejakو inak, nie? Teraz by som vás mala živiť? slová zlodēja Milu nahnevali.

Nebolo by zlé, nebolo! Ale nečakám to. Pomohli ste mi, dnes môžem povedať, že som jedol, usmial sa na dobrodinku a ukázal čierne predné zuby.

Otočila sa a šla nazad, aby si čašníčka nemyslela, že nebudaj ušla. Tá už stála pri stole a pozerala sa, ako sa hladná žena vracia. Potešila sa.

Štrnásť eur, pani. Tu je účet.

Ale veď som nejedla!

Nejedla, ale ja som jedlo pripravila aj priniesla. To, čo sa stalo, už moja vec nie je, spozornela čašníčka, obávajúc sa konfliktu.

Tak dobre, zaplatím, súhlasila napokon bývalá mníška, vytiahla z kabelky peňaženku, podala mladej čašníčke dvadsaťeurovú bankovku a počkala na výdavok. Avšak... Nenechala dievčaťu navyše ani jeden cent, ako tringelt. Potom sa vybrala do ulíc, a uvedomila si, že večerné potulky mestom sú náramne nákladná vec.

Cestou si kúpila oškvarkový pagáč, veľký ani dlaň a hltavo sa doň pustila. Na nevysokých stromoch popri chodníku sa zbiehala mestské vtáctvo a chystalo sa uložiť svoje hlávky k spánku. Niektoré čvirikali, iné švitorili... Zo všetkých mala